

KODEKS ETYKI ZAWODOWEJ ARCHITEKTÓW

Załącznik do Uchwały 01 III Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Izby Architektów podjętej w dniu 18 czerwca 2005r.

Preambuła

Poniższy Kodeks Etyki Zawodowej Architektów, zwany dalej Kodeksem, został opracowany przez Izbę Architektów na podstawie projektu dokumentu przygotowanego przez Radę Architektów Europy (ACE).

Architekci, niezależnie przez kogo i w jakiej formie są zatrudnieni, firmy architektoniczne i firmy multidyscyplinarne zatrudniające architektów, przykładają dużą wagę do dochowywania najwyższych standardów niezależności, bezstronności, tajemnicy zawodowej, uczciwości, kompetencji i profesjonalizmu oraz do najwyższej możliwej jakości swojej pracy, oferując w ten sposób społeczeństwu specjalną i wyjątkową wiedzę, umiejętności i zdolności, konieczne do rozwoju jego kultury i środowiska zbudowanego. Poniżej podano zasady postępowania, obowiązujące wszystkich architektów świadczących usługi architektoniczne, mające zastosowanie do wszelkich działań zawodowych. Określają one odpowiedzialność architektów wobec społeczeństwa, któremu ich zawód służy i które wzbogaca, wobec klientów i użytkowników architektury, wobec wykonawstwa budowlanego, które pomaga kształtać środowisko zbudowane a także wobec architektury jako sztuki i nauki – continuum wiedzy i twórczości oraz zawodowego i społecznego dziedzictwa.

Nota

Ilekroć w tekście niniejszego Kodeksu użyte jest pojęcie „architekci”, należy przez nie rozumieć architektów wykonujących swój zawód niezależnie, firmy architektoniczne, firmy multidyscyplinarne zatrudniające architektów oraz wszystkich innych architektów, niezależnie od tego przez kogo są zatrudnieni, których wszystkich jednakowo dotyczą poniższe postanowienia.

Zasada 1

Zobowiązania ogólne

Architekci dysponują usystematyzowanym zasobem wiedzy, znajomością sztuki i nauki w dziedzinie architektury nabytą w trakcie kształcenia, studiów i szkoleń, ciągłego rozwoju zawodowego i praktyki. Przebieg procesu edukacji architektów gwarantuje, że są oni w stanie sprostać standardom, wymaganym dla prawidłowego świadczenia powierzonych im usług. Architekci, jako przedstawiciele wolnego zawodu, we wszystkim co mówią lub robią kierują się uczciwością zawodową. Podtrzymują i rozwijają swą wiedzę o sztuce i architekturze, szanują całość dorobku architektonicznego i przyczyniają się do jego rozwoju, kierując się w swej pracy przede wszystkim bezstronnymi kryteriami zawodowymi, które przedkładają nad wszelkie inne motywy działań.

- 1.1 **Reguła:** Architekci stale rozwijają swoją wiedzę zawodową i umiejętności w dziedzinach istotnych dla ich działalności.
- 1.2 **Reguła :** Architekci stale dążą do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu w istotnych dla swojej pracy dziedzinach obejmujących edukację architektoniczną, badania, szkolenia, projektowanie a także technologie i techniki budowlane.
- 1.3 **Reguła:** Architekci będący dyrektorami, wspólnikami lub właścicielami firm, dla zapewnienia wymaganych standardów zawodowych, dysponują wykwalifikowanymi i właściwie nadzorowanymi pracownikami oraz stosują właściwe i skuteczne wewnętrzne zasady postępowania.
- 1.4 Reguła: Architekci są odpowiedzialni za właściwe kwalifikacje osób wykonujących prace bezpośrednio pod ich kierunkiem lub w ich imieniu oraz za odpowiedni nadzór nad nimi i nad wykonywaną przez te osoby pracą.
- 1.5 Reguła: Architekci rezygnują z umowy o pracę, jeśli zakres obowiązków wymaga kompromisów zawodowych, grożących możliwością utraty zaufania publicznego.
- 1.6 Reguła: Architekci rezygnują z przyjęcia zlecenia, jeśli jego wykonanie wiążałoby się z naruszeniem postanowień niniejszego Kodeksu.

Zasada 2

Zobowiązania wobec społeczeństwa

Architekci zobowiązani są wobec społeczeństwa do postępowania zgodnie z duchem i literą prawa regulującego ich działalność zawodową oraz do troski o wpływ tej działalności na społeczeństwo i środowisko.

- 2.1 **Reguła:** Architekci szanują w swej twórczości wartości zastane, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe i dbają o ich zachowanie i rozwój. Dążą do podnoszenia jakości życia i zamieszkiwania oraz jakości środowiska i otoczenia, w sposób nienaruszający ich równowagi, działając z przekonaniem, że efekty ich pracy służą szeroko pojętym interesom wszystkich, którzy mogą oczekiwać pozytyku i zadowolenia z nich.
- 2.2 **Reguła:** Architekci nie przedstawiają siebie, ani nie promują siebie i swoich usług w sposób fałszywy, mylący lub nieprawdziwy.
- 2.3 **Reguła:** Architekci winni unikać działań i sytuacji, które są niezgodne z ich zobowiązaniemi zawodowymi lub które mogą budzić wątpliwości co do ich niezależności, bezstronności lub zawodowej uczciwości.
- 2.4 **Reguła:** Architekci nie powinni wspierać żadnych poglądów, lub być bierni wobec nich, jeśli są one w sprzeczności z ich wiedzą zawodową lub w sposób krzywdzący, wprowadzający w błąd lub inny dyskredytującą zawód.
- 2.5 **Reguła:** Architekci nie promują, nie wspierają ani nie są bierni wobec działań, które mogą być źródłem nielegalnych dochodów, w szczególności działań zmierzających do ukrycia lub zatajenia finansowych lub podatkowych nieprawidłowości.
- 2.6 **Reguła:** Architekci przestrzegają niniejszego Kodeksu, a także kodeksów etycznych i postępowania oraz praw obowiązujących na terenie podlegającym kompetencji państw członkowskich Unii Europejskiej, w których świadczą lub zamierzają świadczyć usługi architektoniczne.
- 2.7 **Reguła:** Architekci, w interesie wszystkich obywateli Europy, promują w należny i odpowiedzialny sposób społeczną rolę i znaczenie architektury.

Zasada 3

Zobowiązania wobec klientów

Architekci zobowiązani są wobec klientów do wykonywania pracy zawodowej w sposób lojalny, sumienny, kompetentny, profesjonalny i uczciwy. Świadcząc usługi zawodowe, kierują się bezstronną oceną standardów technicznych i zawodowych. Niezależność, bezstronność i wiedza zawodowa winny być przedkładane nad wszelkie inne motywacje w dążeniu do osiągnięć artystycznych, naukowych i zawodowych.

- 3.1 **Reguła:** Architekci respektują uzasadnione potrzeby i wymagania klientów, o ile nie są one sprzeczne z zasadami i regułami zawartymi w niniejszym Kodeksie.
- 3.2 **Reguła:** Architekci podejmują się wykonywania pracy zawodowej jedynie wówczas, gdy dysponują odpowiednią wiedzą i umiejętnościami oraz odpowiednimi finansowymi i technicznymi możliwościami realizacji umownych zobowiązań wobec klientów.
- 3.3 **Reguła:** Architekci otrzymują wynagrodzenie gwarantujące możliwość realizacji zobowiązań wyłącznie w formie honorariów i świadczeń określonych umową lub, jeśli są pracobiorcami, wyłącznie w postaci przewidzianej w umowie wynagrodzenia.
- 3.4 **Reguła:** Architekci, w celu zdobycia zlecenia, nie uciekają się do działań korupcyjnych ani nie składają podobnych propozycji wykonawcom robót budowlanych lub dostawcom materiałów.
- 3.5 **Reguła:** Architekci na każdym etapie ujawniają klientom lub wykonawcom robót znane im istotne okoliczności, które mogą spowodować konflikt interesów lub zagrozić uzasadnionym interesom tych osób albo mieć wpływ na wywiązanie się architekta z obowiązku dokonania niezależnej, bezstronnej oceny wypełniania obowiązków kontraktowych przez inne osoby.

- 3.6 **Reguła:** Architekci przyjmują odpowiedzialność za niezależne, bezstronne porady udzielane przez nich klientom oraz podejmują się świadczenia usług zawodowych jedynie wówczas, gdy łącznie z osobami zaangażowanymi do współpracy, posiadają niezbędne kwalifikacje, wynikające z wykształcenia, szkolenia oraz doświadczenia.
- 3.7 **Reguła:** Architekci nie podejmują się świadczenia usług zawodowych, jeśli strony nie uzgodnią na piśmie warunków zlecenia, a w szczególności:
- celu i zakresu prac;
 - podziału odpowiedzialności;
 - ograniczenia odpowiedzialności;
 - budżetu/kosztów realizacji przedsięwzięcia;
 - honorarów lub metod ich wyliczenia;
 - postanowień określających warunki rozwiązania umowy.
- 3.8 **Reguła:** Architekci traktują sprawy swoich klientów jako poufne i nie mogą ich ujawniać bez uprzedniej zgody klientów lub odpowiednich władz – szczególnie jeśli ujawnienie informacji jest wymagane orzeczeniem sądu.
- 3.9 **Reguła:** Architekci wykonują pracę zawodową zgodnie z wiedzą, należytym zaangażowaniem i starannością.
- 3.10 **Reguła:** Architekci wykonują pracę zawodową bez nieuzasadnionego opóźnienia i – w takiej mierze, w jakiej to od nich zależy – w uzgodzionym terminie.
- 3.11 **Reguła:** Architekci informują klientów o postępie prac wykonywanych na ich zlecenie oraz o wszelkich okolicznościach, które mogą wpływać na ich jakość lub koszty, szczególnie jeśli umowa zawiera stosowne ograniczenia nałożone przez klienta.
- 3.12 **Reguła:** Architekci zawsze posiadają ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej adekwatne do skali wykonywanych prac.
- 3.13 **Reguła:** Architekci bezzwłocznie i uprzejmie reagują na skargi na ich pracę.
- 3.14 **Reguła:** Architekci informują klientów o sposobach rozstrzygania kwestii spornych, wskazując drogę polubowną, mediację lub inne alternatywne formy rozstrzygania sporów.

Zasada 4

Zobowiązania wobec zawodu

Architekci są zobowiązani do dbania o niezależność, bezstronność, tajemnicę zawodową, uczciwość i godność zawodu, oraz postępują w sposób respektujący uzasadnione prawa i interesy innych osób, mają obowiązek uznawania aspiracji zawodowych i dorobku swoich kolegów oraz poszanowania ich praw. Architekci uznają wkład wniesiony w ich pracę przez innych.

- 4.1 **Reguła:** Architekci wykonują swoją pracę zawodową w sposób niezależny, bezstronny, rzetelny, uczciwy i z zachowaniem poufności.
- 4.2 **Reguła:** Architekci nie są wspólnikami, ani nie kierują firmą z osobami posiadającymi kryminalną przeszłość, a także z osobami usuniętymi z rejestru architektów i/lub firm architektonicznych z powodów innych niż na ich prośbę albo tymi którym odebrano członkostwo uznanej organizacji reprezentującej architektów i/lub firmy architektoniczne.
- 4.3 **Reguła:** Architekci poprzez swoje działania, promują: niezależność, bezstronność, godność i uczciwość zawodu, oraz dbają, by ich przedstawiciele i pracownicy postępowali zgodnie z niniejszym Kodeksem tak, aby żadne działanie czy postępowanie nie podważało zaufania tych, dla których i z którymi pracują a przedstawiciele społeczeństwa mający kontakt z dowolnym architektem byli chronieni przed wprowadzeniem ich w błąd, oszustwem lub kłamstwem.
- 4.4 **Reguła:** Architekci nie dyskryminują nikogo z powodu rasy, płci, religii, kalectwa, stanu cywilnego lub orientacji seksualnej.

- 4.5 **Reguła:** Architekci nie przywłaszczaą sobie własności intelektualnej ani nie wykorzystują pomysłów innych architektów, firm lub innej organizacji bez ich zgody.
- 4.6 **Reguła:** Architekci nie uczestniczą w konkursach i przetargach, w których warunki uczestnictwa nie zapewniają prawnej ochrony własności intelektualnej architekta. (zawieszone stosowanie - Uchwała nr 8 V Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Izby Architektów z dnia 15 czerwca 2008 r. w sprawie zawieszenia stosowania reguły 4.6 i reguły 4.7 Kodeksu Etyki Zawodowej Architektów).
- 4.7 **Reguła:** Architekci nie uczestniczą w konkursach i przetargach na twórcze prace projektowe, w których ocena jakości tych prac lub ocena poziomu zawodowego uczestników nie są kryteriami dominującymi. (zawieszone stosowanie - Uchwała nr 8 V Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Izby Architektów z dnia 15 czerwca 2008 r. w sprawie zawieszenia stosowania reguły 4.6 i reguły 4.7 Kodeksu Etyki Zawodowej Architektów).
- 4.8 **Reguła:** Architekci nie uczestniczą w konkursach, których warunki umożliwiają ujawnienie oferty cenowej przed wyborem najlepszych prac.
- 4.9 **Reguła:** Architekci dysponują dostateczną ilością informacji co do charakteru i zakresu pracy, tak aby ich honorarium — obliczone w oparciu o tabele wynagrodzeń, własne kalkulacje lub odpowiednie stawki godzinowe — uwzględniało rzeczywiste koszty, godziwy poziom wynagrodzeń i adekwatną wielkość zysku pozwalającą na finansowanie ustawicznej edukacji i posiadanie koniecznego sprzętu oraz umożliwiał właściwe wykonanie usługi objętej tym honorarium.
- 4.10 **Reguła:** W celu ochrony klienta i społeczeństwa przed niegodziwym ustalaniem cen, mogącym zagrażać wymaganej jakości proponowanych usług, architekci proponując swoje usługi nie dostosowują kwoty swego honorarium do wysokości honorarium oferowanego przez innego architekta za te same usługi.
- 4.11 **Reguła:** Architekci nie działają na rzecz pozbawienia innego architekta przyrzeczonej mu pracy lub zawartego kontraktu.
- 4.12 **Reguła:** Architekci będący sędziami konkursowymi lub członkami komisji przetargowej nie występują później jako wykonawcy projektu lub przedsięwzięcia, które były przedmiotem konkursu lub przetargu lub nie angażują się w inny sposób w związku z ich kontynuacją lub realizacją.
- 4.13 **Reguła:** Architekci nie krytykują złośliwie lub nieuczciwie, ani nie dyskredytują w ten sposób pracy innych architektów.
- 4.14 **Reguła:** Architekci otrzymujący propozycję wykonania projektu lub innej pracy, o której wiedzą lub mogą się dowiedzieć, że została przez tego samego klienta przyrzeczona innemu architektowi, powinni niezwłocznie poinformować go o tym.
- 4.15 **Reguła:** Architekci, którym zlecono wydanie opinii o pracy innego architekta, powiadamiają go o tym, chyba że takie powiadomienie mogłoby zaszkodzić istniejącemu lub ewentualnemu sporowi prawnemu.
- 4.16 **Reguła:** Architekci zarządzają swoimi osobistymi finansami i finansami ich firm zgodnie z prawem i dobrym obyczajem.

KONIEC

Przewodniczący III SKZIA
(–) arch. Jerzy Grochulski

Sekretarz III SKZIA
(–) arch. Marek Trybulski